

Частина I

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання.

Свята Трійця

Трійця вважається в народі одним з найбільших свят, що сформувалося в дохристиянські часи. Наші пращури пов'язували з Трійцею буйність і живосилля природи, в яку вони свято вірували. Це підтверджується всією сукупністю дійств – оздобленням помешкань травами та гілками дерев, а також русалієвими дійствами, проти яких виступала церква. Для дайбожичів літні дерева, особливо дуби, були священними, їм поклонялись, біля них влаштовували жертвоприношення й ритуальні обрядодії. Це ж стосувалося гаїв, озер, криниць і річок. Одне слово, довколишня природа була духовним опертям народної релігійної структури. Гімном та пошанівком природі призначалися й зеленосвятські дійства.

Здебільшого Зелені свята починались у п'ятницю. Жінки вдосвіта йшли до лісу, щоб заготувати лікарських трав. Дехто намагався нарвати їх «на дев'яти межах» і давав коровам, щоб було багато молока. У цей день збирали також і росу, якою лікували хворі очі.

У суботу, **(на)передодні¹** Трійці, селяни рвали материнку, чебрець, полин, лепеху й **пр(е/и)крашали²** запашним зіллям світлиці – застиляли лави, стіни, підвіконня, прикрашали образи, а лепехою притрушували долівку. **(Над)вечір³** на «клечану суботу» йшли босоніж («щоб дерево не всохло») до лісу й запасалися галузками клену, липи, ясена чи осики. Ними оздоблювали обійстя, ворота, тини, хлів, одвірки хати й стріху, а також оселю. **Сте(ш/ж)ку⁴**, яка вела від дороги до порога, **о(п/б)тикували⁵** високими галузками. Осикове ж гілля приправляли здебільшого в глухих кутках **подвір(ь/')я⁶** – «щоб відьми не заходили». Традиційно це дерево, як ми знаємо, вважається «грішним». З нього не будували хат – «бо гроза влучить», **(не)виготовляли⁷** ритуальних речей, не цямрували криниць. У Карпатах з «клечаною суботою» **пов(ь/')язаний⁸** також звичай просити **вибаче(нн/н)я⁹** у старших і **найме(ньш/нш)их¹⁰** членів родини.

На Зелені свята організовували хресні ходи до живих джерел, які називалися безоднями. Це переважно природні животоки, котрі не замерзають за найлютіших морозів. Нерідко вони оповиті легендами й переказами про їх надприродну силу. Вважається, що жива (свята, цілюща) вода здатна виліковувати найрізноманітніші недуги... Чоловіки йшли до гребель, очищали їх від за давньої зарості – очерету, закріплювали береги, ремонтували лотоки, розширювали русла, по яких збігала вода до загат та коліс. Потім – в одних випадках на Зеленому тижні, в інших – у перший понеділок Петрівки – до сходу сонця на вигоні чи перехресті доріг збиралися в гурт і під супровід пісень, магічних ігор, танців йшли до ставу чи річки. Назустріч їм з хлібом-сіллю виходили власник млина та його дружина, виголошували ритуальні тексти про роль і святість води, яка дає людям життя, зверталися до добрих духів за поміччю, а лихим силам наказували йти геть. Після цього співали пісень під ритмічні танки та обрядові сценки. Ця високо поетична обрядодія мала не тільки символічний, а й практичний сенс: у такий спосіб люди не лише віддавали шану живосиллю води, згадували добрих духів, умилювали водянника й русалок, але й очищали та лагодили ставки, русла річок, греблі й млини.

(За В. Скуратівським)

№ з/п	Завдання	Оцінювання	
1.	<p><i>Спираючись на текст, дайте відповідь на кожне з питань одним реченням:</i></p> <p>А. Що пов'язували з Трійцею наші пращури?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б. З якою метою в суботу селяни збирали зілля?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>В. Які джерела вважаються живими?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
2.	<p><i>Складіть і запишіть простий план тексту з 4-х пунктів.</i></p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>2. _____</p> <p>_____</p> <p>3. _____</p> <p>_____</p> <p>4. _____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8
3.	<p><i>Запишіть подані словосполучення, замінивши виділені слова антонімами з тексту:</i></p> <p>а) нащадки пов'язували – _____;</p> <p>б) молоді дерева – _____;</p> <p>в) Зелені свята завершувались – _____;</p> <p>г) звужували русла – _____;</p> <p>г) зверталися до злих духів – _____.</p>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5
4.	<p>Визначте правильний варіант написання кожного виділеного в тексті слова (третій абзац). Обведіть букву, що позначає правильну відповідь.</p> <p>1. а) разом б) окремо</p> <p>2. а) е б) и</p> <p>3. а) разом б) окремо</p> <p>4. а) ж б) ш</p> <p>5. а) п б) б</p> <p>6. а) апостроф б) ь</p> <p>7. а) окремо б) разом</p> <p>8. а) ь б) апостроф</p> <p>9. а) нн б) н</p> <p>10. а) ньш б) нш</p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

5.	<p>Визначте, які фразеологічні звороти є антонімічними. Поєднайте їх стрілочками.</p> <p>Як кішка з собакою. Жити як вареник у маслі.</p> <p>Годувати злидні. Як кіт наплакав.</p> <p>Хоч греблю гати. Водою не розлити.</p>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
6.	<p>Відновіть текст вірша, вставивши на місці крапок пропущені літери.</p> <p>Посіяла людям літа свої, літечка житом, Прибрала планет..., послала стежкам спориш..., Навчила діт..., як на світі по совісті жити, Зітхнула поле...ко – і тихо пішла за межу. – Куди ж це ви, мам...?! – сполохано кинулись діти, – Куди ви, бабус...? – онуки біж...ть до воріт. – Та я недалечко, де сонце лягає ...почити. Пора мені, діт... ... А ви вже без мене ро...тять. <i>(Б. Олійник).</i></p>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
7.	<p>Укажіть рядок, де всі сполучення слів – словосполучення:</p> <p>а) говорити голосно, захоплююся піснями, вірші і проза, добре знати;</p> <p>б) тепле проміння, діти співали, гарно малювати, учнівський зошит;</p> <p>в) добрий день, двічі повторений, мудре слово, розуміти прочитане;</p> <p>г) через місток, рожеві мрії, попри негаразди, він допоміг.</p>	L 0 1	L 0 1
8.	<p>Відредагуйте речення, запишіть їх.</p> <p>1. Пацієнт жалівся на головний біль і сильну нежить.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2. Відчинивши вікно, мені стало холодно.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
9.	<p>Доповніть подані частини так, щоб утворилися складні речення відповідного типу.</p> <p>А. Складносурядне.</p> <p>Народні звичаї – це споконвічні неписані закони _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б. Складнопірядне з пірядним причини.</p> <p>Кожному потрібно знати обряди і традиції свого народу _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4

10.	Вставте пропущені розділові знаки.	L	L
	Декоративно-ужиткове мистецтво України надзвичайно різноманітне.	0	0
	Писанкарство та килимарство вишивка та різьблення плетіння з соломи та	1	1
	гончарство усі вони дарують нам просто неймовірні витвори. Цікавим, не	2	2
	забутим з давніх-давен видом мистецтва є витинанка – візерунок який	3	3
	зазвичай вирізають із кольорового паперу дотримуючись єдності елементів. В	4	4
	Україні це мистецтво особливо поширилося в середині дев'ятнадцятого	5	5
	століття. Скрізь на Поділлі, Придністров'ї, Слобожанщині, Закарпатті прості	6	6
	люди прикрашали витинанками своє житло особливо вікна. Ці зігріті любов'ю	7	7
	вироби супроводжували селян, по суті, на всіх етапах життя ішли господарі в	8	8
	поле сіяти – клеїли відповідну витинанку, збирали врожай – і з'являвся інший	9	9
	малюнок. На Різдво, Великдень українці виготовляли прикраси з різними	10	10
	символами, а саме сніжинками, зірочками, хрестами, мальвами, янголами, барвінком тощо.		

Частина II

Прочитайте уривок з твору Юрія Яновського і виконайте завдання.

Половчиха стала чекати шаланди, щоб зберегти артільне добро, вона підійшла до самої води, хвиля обхлюпала її до колін. Шаланда сунулась ближче і ближче, вже чути, як стукається об неї крига, вже видно її засмолене дно, і кильова дошка витикається з води. Хвиля перекочувалась через чорне плисківате днище, серце Половчихи захолинуло, за шаландою щось волочилося по воді, видувалося на воді лахміття. Жінка дивилася й боялася роздивитися, море їй приносило покору, море їй прибивало до берега, певно, і тіло Мусія Половця. Буде над чим поплакати й потужити, і поховати на рибальському цвинтарі, де лежать самі жінки та діти, а чоловіки лише мріють там лягти, і лягають у морі на глибині, під зеленим парусом хвилі.

Половчиха дивилася та боялася роздивитися, їй хотілося крикнути й покликати свого Мусієчка, хвиля біла її по ногах, крига черкала по литках, шаланда вже зовсім була близько. Вона сунулась носом на берег, хвиля гуркотіла камінням на мілкому. Половчиха хотіла витягти посуду, а потім тужити коло чоловіка, вона вже бачила його тіло у мутній воді, серце їй щеміло, і руки не почували ваги шаланди, і тоді до неї озвався голос. Вона скрикнула, бо то був голос її чоловіка, голос стомлений і рідний.

«Наша артіль бідна, — сказав старий, — і кидати шаланду в морі не годиться. Я – голова артілі, то мусив і рятувати...».

Старий Половець став на мілкому з чоботом у руці й викинув чобіт на берег та почав поратися коло шаланди. Половчиха заходила йому допомагати, лютий трамонтан заморожував душу, берег був пустельний, його штурмувало море. Одеса крізь туман здалеку височіла на березі, мов кістяк старої шхуни. І подружжя Половців пішло до домівки. Вони йшли, преніжно обнявшись, їм у вічі дмухав трамонтан, позаду калатало море, вони йшли впевнено й дружно, як ходили ціле життя.

1.	<p>Обведіть кружечком літеру, що позначає правильну відповідь.</p> <p>1. Назва твору Ю. Яновського, з якого взято уривок:</p> <p>А. «Зачарована Десна».</p> <p>Б. «Вершники».</p> <p>В. «Прапорonosці».</p> <p>2. Твір за жанром:</p> <p>А. Філософський роман.</p> <p>Б. Роман у новелах.</p> <p>В. Історичний роман.</p> <p>3. Визначте основні проблеми твору:</p> <p>А. Трагедія роду й народу.</p> <p>Б. Земля в житті людини.</p> <p>В. Праця та духовні цінності.</p>	L 0 1 L 0 1 L 0 1 2	L 0 1 L 0 1 2
2.	<p>Опираючись на власні міркування, дайте відповідь на питання одним складним реченням.</p> <p>Що, на ваш погляд, врятувало життя Мусію Половцю?</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3	L 0 1 2 3
3.	<p>Дайте характеристику героїв твору. Підтвердіть ваші міркування цитатами з тексту.</p> <p>Мусій Половець _____</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <p>Половчиха _____</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3	L 0 1 2 3 L 0 1 2 3
4.	<p>Продовжте речення, висловивши своє розуміння новели «Шаланда в морі» Ю. Яновського.</p> <p>1. У цій новелі автор зображує _____</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

	<p>2. Думаю, що ця новела _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3. Герої новели _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>4. Природні стихії (море, вітер, шторм) _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>5. Мене вражає _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p>	<p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p>
<p>5.</p>	<p><i>Головною ідеєю прочитаного уривку новели «Шаланда в морі» Ю. Яновського є возвеличення подружньої вірності. Чи актуальна ця проблема в наш час?</i></p> <p><i>Висловіть ваші міркування трьома складними реченнями.</i></p> <p>1. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>		

2.

3.

L
0
1
2
3
4
5
6

0
1
2
3

0
1
2

L
0
1
2
3
4
5
6

0
1
2
3

0
1
2

Всього 100 б.